

WMO-BELEIDSPLAN

Verdieping Kadernota
Wet maatschappelijke ondersteuning
2008 - 2010

Gemeente Hulst

WMO-BELEIDSPLAN

Verdieping Kadernota Wet maatschappelijke ondersteuning 2008 - 2010

Gemeente Hulst

De Verdieping Kadernota en het 'onderliggend beleid' vormen samen met Wmo-beleidsplan.

20 september 2007

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	PAG.	2
INLEIDING		3
GEMEENTELIJKE VISIE OP DE WMO		4
PRESTATIEVELD 1		
1.1 DEFINITIE		6
1.2 BESTAANDE SITUATIE		6
1.3 TOEKOMSTIGE SITUATIE		6
1.4 GEWENSTE BELEIDSRICHTING WMO-BELEIDSPLAN		7
PRESTATIEVELD 2		
2.1 DEFINITIE		8
2.2 BESTAANDE SITUATIE		8
2.3 TOEKOMSTIGE SITUATIE		8
2.4 GEWENSTE BELEIDSRICHTING WMO-BELEIDSPLAN		9
PRESTATIEVELD 3		
3.1 DEFINITIE		10
3.2 BESTAANDE SITUATIE		10
3.3 TOEKOMSTIGE SITUATIE		10
3.4 GEWENSTE BELEIDSRICHTING WMO-BELEIDSPLAN		11
PRESTATIEVELD 4		
4.1 DEFINITIE		12
4.2 BESTAANDE SITUATIE		12
4.3 TOEKOMSTIGE SITUATIE		12
4.4 GEWENSTE BELEIDSRICHTING WMO-BELEIDSPLAN		13
PRESTATIEVELD 5		
5.1 DEFINITIE		14
5.2 BESTAANDE SITUATIE		14
5.3 TOEKOMSTIGE SITUATIE		14
5.4 GEWENSTE BELEIDSRICHTING WMO-BELEIDSPLAN		15
PRESTATIEVELD 6		
6.1 DEFINITIE		16
6.2 BESTAANDE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE		16
6.3 GEWENSTE BELEIDSRICHTING WMO-BELEIDSPLAN		18
PRESTATIEVELD 7 EN 9		
7.1 DEFINITIE		19
7.2 BESTAANDE SITUATIE		19
7.3 TOEKOMSTIGE SITUATIE		19
7.4 GEWENSTE BELEIDSRICHTING WMO-BELEIDSPLAN		20
PRESTATIEVELD 8		
8.1 DEFINITIE		21
8.2 BESTAANDE SITUATIE		21
8.3 TOEKOMSTIGE SITUATIE		21
8.4 GEWENSTE BELEIDSRICHTING WMO-BELEIDSPLAN		21
LIJST MET AFKORTINGEN		22
BIJLAGE: OVERZICHT BELEIDNOTITIES		23

INLEIDING

Op 21 september 2006 is de Kadernota Wmo gemeente Hulst vastgesteld. In deze Kadernota is de gemeentelijke visie over de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) verwoord. De Wmo is in werking getreden op 1 januari 2007. Artikel 3 van de Wmo verplicht de gemeenteraad om een plan vast te stellen dat richting geeft aan de door de raad en het college te nemen beslissingen betreffende maatschappelijke ondersteuning. Het plan wordt vastgesteld voor een periode van maximaal 4 jaar, gekoppeld aan een gemeenteraadsperiode. Met ingang van 1 januari 2008 dienen gemeenten over een Wmo-beleidsplan te beschikken.

Het Wmo-beleidsplan van de gemeente Hulst bestaat uit de Verdieping Kadernota en onderliggend beleid. In de Verdieping Kadernota, die nu voor u ligt, wordt eerst kort de gemeentelijke visie op het begrip 'maatschappelijke ondersteuning' aangestipt, zoals deze in de Kadernota Wmo gemeente Hulst is beschreven. Hierna wordt ingegaan op de in Wmo beschreven negen prestatievelden. Per prestatieveld wordt de huidige situatie beschreven. Met andere woorden: met welk bestaand beleid wordt op dit moment invulling gegeven aan het betreffende prestatieveld. Vervolgens wordt per prestatieveld de toekomstige situatie geschetst, op grond van waar te nemen trends en ontwikkelingen. Tot slot wordt op grond van de toekomstige situatie per prestatieveld aangegeven welke beleidsrichting wenselijk is. Deze beleidsrichting wordt vervolgens in 'onderliggend beleid' verder uitgewerkt. Hierdoor kan de Verdieping Kadernota ook als 'kapstok' worden gezien. Een overzicht van de verschillende beleidsnotities is als bijlage aan deze Verdieping Kadernota toegevoegd. In iedere beleidsnotitie wordt beschreven op welk(e) prestatieveld(en) de notitie van toepassing is en welke concrete maatregelen daarbij worden ingezet.

De Wmo hecht veel waarde aan het betrekken van de inwoners bij de totstandkoming van Wmo-beleid. Bij het samenstellen van de beleidsstukken wordt gewerkt met een Leidraad Brugerparticipatie. In deze leidraad wordt aangegeven wie, wanneer meepraat tijdens het samenstellen van het beleid. Hierbij is tevens inspraak op grond van de Inspraakverordening voorzien. Om eenduidigheid te bevorderen worden de beleidsstukken opgesteld volgens de Leidraad Beleidsnotities.

Wmo-beleid is bij uitstek 'beleid in beweging'. De Wmo geeft gemeenten de opdracht om jaarlijks een tevredenheidsonderzoek te houden onder vragers van maatschappelijke ondersteuning over de uitvoering van die wet. Evaluatiemomenten en als gevolg daarvan heroverweging van bestaand beleid zal zeer zeker aan de orde zijn. Het (eerste) Wmo-beleidsplan en in dit geval ook deze Verdieping Kadernota gelden voor de periode 2008-2010.

GEMEENTELIJKE VISIE OP DE WMO

In de Kadernota Wmo gemeente Hulst is de gemeentelijke visie op maatschappelijke ondersteuning verwoord. Een samenvatting is hieronder weergegeven.

Civil society

Civil society is een systeem van verbanden waar mensen vrijwillig deel van uitmaken. De verbanden in een civil society vallen buiten de sfeer van 'gevestigde' verbanden zoals overheid, de markt en de verbanden van familie en vrienden. De civil society gaat uit van betrokkenheid van burgers bij de publieke zaak, vergroting van maatschappelijk zelfbestuur, minder overheidsbemoeienis, beperking van commerciële invloeden en versterking van gemeenschapszin en tolerantie.

Zonder vrijwilligers kunnen de vele sportverenigingen zich niet staande houden, kan het onderwijs niet bloeien en verschaalt de leefbaarheid in de buurten en wijken. Zonder mantelzorgers zouden veel chronisch zieken, mensen met een beperking en ouderen hun eigen omgeving kwijt raken. Dit sociaal kapitaal moet worden gekoesterd, moet behouden blijven en zelfs versterkt worden.

Hiervoor is een goede sociale structuur nodig, waar zelforganisatie, maatschappelijke binding en eigen verantwoordelijkheid een belangrijke plaats in innemen, die voorliggend is aan professionele arrangementen van zorg, cultuur, ontspanning en welzijn.

De gemeente kan dit niet van bovenaf opleggen. Het is de kunst voor de gemeente om gebruik te maken van de bestaande sociale netwerken, deze samen met bewoners uit te bouwen en te versterken. Daar waar ze onvoldoende aanwezig zijn zal de gemeente initiatieven moeten (laten) ontwikkelen: niet met uitgekauwde concepten, maar met creatieve en uitnodigende concepten en gebaseerd op de huidige mogelijkheden en wensen.

Visie: de burger is zelf verantwoordelijk.

Leefbaarheid en sociale samenhang

Het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid raakt aan andere sectoren als wonen, ruimtelijke ordening, veiligheid en economie. Om de leefbare woonomgeving tevens zodanig te maken dat het de sociale samenhang bevordert, kent dit beleidsterrein twee belangrijke uitgangspunten:

1. Het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid ontstaat niet alleen door de inzet van de door de gemeente gefinancierde professionele organisaties. Ook - en met name - gaat het om inzet van de bewoners zelf. Wat verstaan moet worden onder een leefbare woonomgeving is in iedere wijk of kern anders en wordt bepaald door de bewoners zelf. Het ligt dan ook voor de hand dat de gemeente bij de uitwerking van dit beleidsterrein aansluit bij initiatieven van de bewoners of dergelijke initiatieven stimuleert om ervoor te zorgen dat de voorzieningen in de wijk optimaal aansluiten bij de wensen en behoeften van bewoners ('wijkgericht werken').

2. Daarnaast wordt de sociale samenhang bevorderd door het hanteren van het principe van "algemeen naar bijzonder, van bijzonder naar algemeen" (oplossingen voor leefbaarheid voor iedereen in de wijk). Vaak is het (op de lange termijn) voordeliger om oplossingen te kiezen die niet voor specifieke doelgroepen maar voor iedereen bruikbaar zijn. Dit zorgt er tevens voor dat mensen meer mogelijkheid krijgen om direct of meer op afstand elkaar tegen te komen en/of elkaar te ontmoeten. De gemeente zal zich moeten richten op het scheppen van randvoorwaarden; dit wil zeggen er voor te zorgen dat mensen elkaar kennen en zich verantwoordelijk voor elkaar voelen.

Visie: leefbaarheid en sociale samenhang zijn het cement van 'samenleving'.

Inclusief en samenhangend beleid

Inclusief beleid betekent dat algemene voorzieningen ook voor mensen met beperkingen geschikt zijn, zodat zij optimaal kunnen blijven deelnemen. Inclusief beleid in het kader van de Wmo vraagt om een brede integrale aanpak. Dat kan een combinatie zijn van een ketenbenadering (samenwerking tussen instellingen), een gebiedsbenadering en een cliëntgerichte benadering. Aangrijpingspunt vormt het aspect welzijn: de Wmo gaat immers in de eerste plaats over ondersteuning. Een goed ontwikkeld inclusief beleid kan de druk op de vraag naar individuele voorzieningen verminderen. Dit geldt ook voor het openbaar vervoer. Gezien de vergrijzing van de bevolking en daarmee ook de vraag naar voor ouderen geschikte woningen zal de noodzaak van inclusief beleid ook meer en meer actueel worden. Niet alleen op het gebied van algemene

voorzieningen, maar ook op het vlak van het individuele verstrekkingenbeleid (voorzieningen voor mensen met een beperking, huishoudelijke verzorging en welzijnsverstrekkingen) zal er meer samenhang moeten zijn. Het gaat hierbij om een arrangement van voorzieningen die het de vrager mogelijk maken te blijven participeren in de maatschappij.

Visie: er wordt ingezet op een breed samenhangend beleid.

Keuzevrijheid

Mensen willen graag geholpen worden en als ze daarbij kunnen kiezen, is dat meegenomen. Deze keuzevrijheid kan op verschillende manieren worden vormgegeven, bijvoorbeeld door het verstrekken van een financiële bijdrage waarvoor mensen zelf voorzieningen inkopen of door de mogelijkheid te bieden om uit verschillende aanbieders te kiezen bij het verstrekken van voorzieningen in natura. Landelijk is vooral vanuit cliëntenparticipatie en ouderenbonden een pleidooi gehouden voor het persoonsgebonden budget (PGB) binnen de Wmo. In de gemeente Hulst wordt een klein gedeelte van de huishoudelijke zorg verstrekt in de vorm van een PGB. Deze mensen zijn blijkbaar prima in staat om dit zelf te organiseren. Het grootste deel van de huishoudelijke zorg wordt verstrekt "in natura". De zorg wordt georganiseerd en "geleverd" in plaats dat zorgvragers zelf de markt op gaan. Om de zorgvrager die geen gebruik wil maken van een PGB, ook een keuzemogelijkheid te bieden, kan zorg worden ingekocht bij meerdere leveranciers. Naast de keuze die de zorgvrager krijgt, heeft dit als voordeel dat een bepaalde mate van concurrentie gaat ontstaan. Dit zal effect hebben op de prijs en kwaliteit van de zorg. Immers de leverancier wordt meer afhankelijk van de keuze van de zorgvrager dan nu het geval is bij huishoudelijke zorg.

Visie: bij het nemen van eigen verantwoordelijkheid hoort keuzevrijheid.

Goed gekwalificeerde uitvoeringsorganisatie

De verschillende beleidsmaatregelen waarmee de gemeente Hulst invulling wil geven aan de prestatievelden zullen gevarieerd van aard zijn. Zo kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het verzorgen van cursussen voor vrijwilligers en het bij elkaar brengen van vraag en aanbod als het om mantelzorg gaat. De uitvoering van dergelijke beleidsmaatregelen vergt niet alleen een aanzienlijke arbeidsinzet, maar ook specifieke kennis en expertise. Het verdient voorkeur om deze maatregelen door een goed gekwalificeerde externe organisatie te laten uitvoeren. In het kader van prestatieafspraken met deze organisatie, waarmee een subsidierelatie aanwezig zal zijn, kunnen nadere details worden bepaald (zoals over een te hanteren eigen bijdrage van de gebruiker).

Visie: bij het uitvoeren van verschillende beleidsmaatregelen in het kader van de Wmo gebruik maken van het dienstenaanbod van een goed gekwalificeerde organisatie, waarmee een subsidierelatie aanwezig is.

1. Definitie

Leefbaarheid: het wonen in een prettige en veilige omgeving, met de mogelijkheid om (thuis of in de buurt) gebruik te kunnen maken van zorg- en welzijnsdiensten. Hierbij gaat het om de samenhang in de activiteiten: wonen, werken, verzorgen, leren en ontspannen.

Sociale samenhang: de relatie die bewoners met hun leefomgeving hebben. Is deze bijvoorbeeld gericht op zuiver 'wonen' en 'werken' dan is de sociale samenhang in de wijk of het dorp minder groot dan dat deze bijvoorbeeld gericht is op 'ontspannen', 'leren' en 'verzorgen'. Is de relatie met de kern gericht op 'wonen' en 'werken' dan betekent dit een verschuiving van 'de kern als dorpsgemeenschap' naar 'de kern als woonlocatie'. Ook de 'eigenheid' van de wijk of het dorp speelt een rol in de sociale samenhang tussen de bewoners. Vooropgesteld: de woonkern zelf bepaalt niets, maar de bewoners ervan kunnen van oudsher bepaalde opvattingen of gebruiken hebben die ze onderscheiden van de bewoners van andere kernen. Zo kan er in een kern een echte 'dorps-spirit' aanwezig zijn waarbij men voor en met elkaar zaken verwezenlijkt.

2. Bestaande situatie

Op dit moment is het gemeentelijke beleid gericht op bevordering van de leefbaarheid en sociale samenhang in de kleine kernen. Dit gebeurt niet alleen door de inzet van de door de gemeente gefinancierde professionele en vrijwillige organisaties op het gebied van welzijn en onderwijs. Ook de eigen gemeentelijke organisatie is hierop ingericht. Zo is er door het college van burgemeester en wethouders een wijkverdeling opgezet waarbij de leden van het college als aanspreekpunt fungeren voor een bepaalde kern. Ook de gemeentelijke afdelingen beheer en openbare werken aan de hand van een verdeling per kern. In iedere dorpskern of wijk vindt belangenvertegenwoordiging plaats door wijk- en dorpsraden. De structuur voor de contacten tussen de gemeente en de wijk- en dorpsraden is vastgelegd in het beleidsdocument Structuur wijk- en dorpsraden/ wijk- en dorpsplannen. Overigens, nog niet iedere wijk- c.q. dorpsraad beschikt op dit moment over een wijk- c.q. dorpsplan. Op dit moment worden er in een aantal kernen droomtrajecten opgezet waarin de bewoners zelf aangeven hoe zij hun kern in de toekomst zien ontwikkelen. Dit kan ieder beleidsveld betreffen. Bij ieder beleidsterrein wordt aansluiting gezocht bij het prestatieveld 1 waar voornamelijk wordt getracht de sociale samenhang en de leefbaarheid te bevorderen. Het subsidiebeleid fungeert hierbij als instrument.

In de vastgestelde Woonvisie van de gemeente Hulst zijn per kern van de gemeente speerpunten aangegeven met betrekking tot woningbouwmogelijkheden. Deze speerpunten variëren van ontwikkelingskernen (kwantitatieve en kwalitatieve uitbreiding) via selectieve groei (woningbouw voor de lokale woningbehoefte) naar organische groei (versterken woonkwaliteit) en beheerskernen (wordt niet veel in geïnvesteerd).

3. Toekomstige situatie

Het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid ontstaat niet alleen door de inzet van de door de gemeente gefinancierde professionele organisaties en vrijwillige organisaties en inrichting van de eigen gemeentelijke organisaties. Ook - en met name - gaat het om inzet van de bewoners. Wat verstaan moet worden onder een leefbare woonomgeving is in iedere wijk of kern anders en wordt bepaald door de eigen bewoners. Het ligt dan ook voor de hand dat de gemeente bij de uitwerking van dit beleidsterrein aansluit bij initiatieven van de bewoners of dergelijke initiatieven stimuleert om ervoor te zorgen dat de voorzieningen in de wijk optimaal aansluiten bij de wensen en behoeften van bewoners ('wijkgericht werken').

De positie van plattelandsgebieden in het algemeen en van de kernen in deze plattelandsgebieden in het bijzonder verandert. Er vindt een verschuiving plaats van de functie van het plattelandsgebied en de kern. Specifiek vindt er een verschuiving plaats van de activiteiten 'verzorgen', 'leren' en 'ontspannen' naar de activiteiten 'wonen' en (voor zover in die kern van toepassing) 'werken'. Deze trend wordt veroorzaakt door maatschappelijke ontwikkelingen, zoals individualisering, welvaartsverhoging, voortschrijdende technologie en stijgende mobiliteit. Voor de dorpskern betekent dit een verschuiving van het dorp als dorpsgemeenschap naar het dorp als woonlocatie of woonomgeving.

Het voorzieningenniveau in de kleine kernen komt in een spanningsveld bij het nastreven van de volgende drie idealen:

- een kwalitatief hoog niveau van voorzieningen;
- voor iedereen op elke plaats aanwezig;
- lage kosten.

4. Gewenste beleidsrichting Wmo-beleidsplan

Er zijn geen bestaande richtlijnen om de basisomvang van het voorzieningenniveau in een kleine kern te bepalen. Het huidige voorzieningenniveau zal daarom als basisomvang worden gehanteerd, waarbij niet uit het oog mag worden verloren dat in de loop der jaren in verschillende kernen voorzieningen zijn ontstaan (of in stand gehouden) waarvoor geen echte afweging is gemaakt of deze ook 'in mate van evenredigheid' een bijdrage zouden leveren aan het vergroten van de leefbaarheid en de sociale samenhang.

Op grond van:

- geografische factoren;
- demografische factoren;
- trends op de verschillende beleidsniveaus;
- maatschappelijke ontwikkelingen;
- karakter van de leefomgeving;

dient een antwoord te worden gevonden op de vraag of de basisomvang van de voorzieningen in de verschillende dorpskernen verantwoord is. Tevens wordt aangegeven op welke wijze wordt omgegaan met een geconstateerd tekort of overschot aan voorzieningen.

Ter bevordering van de sociale samenhang en leefbaarheid kunnen de volgende beleidsrichtingen nader worden uitgewerkt:

- het bevorderen van algemene belangenvertegenwoordiging door wijk- en dorpsraden, waaraan de gemeente ook een eigen budget toekent (nadere uitwerking in een kleine kernenbeleid, waarbij het begrip 'leefbaarheid' en centrale plaats inneemt);
- het bevorderen van projecten gericht op wijk- of dorpsontwikkeling door de kracht van de bewoners zelf. Het beoogt het zelforganiserende vermogen en zelfredzaamheid van de bewoners te ontwikkelen met als resultaat dat bewoners zelf initiatieven en activiteiten ontplooiën en daar zelf financiering voor vinden (hiervoor de know-how gebruiken die is opgedaan met het pilot Hulst, of te wel het 'Droomtraject', zoals deze in verschillende kernen zijn/worden gehouden);
- het bevorderen van multifunctioneel gebruik van bepaalde gemeentelijke accommodaties, zoals dorpshuizen, bibliotheken en musea (nadere uitwerking in een accommodatiebeleid);
- het bevorderen van ontmoetingsmogelijkheden voor ouderen (nadere uitwerking in een ouderenbeleid);
- het bevorderen van activiteiten voor jongeren (nadere uitwerking in een jongerenbeleid: algemeen gedeelte);
- projecten waarbij sportactiviteiten plaatsvinden die enerzijds verbonden zijn met het onderwijs en anderzijds de samenhang in de buurt versterken (nadere uitwerking in een sportbeleid);
- het bevorderen van activiteiten in het kader van integratie en inburgering (nadere uitwerking in een beleidsplan Wet inburgering);
- bij nieuwbouw en herstructurering van wijken vanaf het begin rekening houden met aspecten van sociale samenhang en leefbaarheid (aandacht voor multifunctionele ingerichte ruimtes voor ontmoeting en activiteiten, een veilige openbare ruimte etc.).

Prestatieveld 2: Preventieve ondersteuning jeugd

1. Definitie

De Wet op de Jeugdzorg (WJZ) regelt de toegang tot de jeugdzorg (taak provincie). Vanuit de WJZ worden provincies en gemeenten verplicht afspraken te maken over de aansluiting tussen gemeentelijk jeugdbeleid en jeugdzorg (eventueel in een convenant). Deze aansluiting bewerkstelligt een deel van de totale sluitende aanpak waarnaar de gemeente streeft. Het prestatieveld 2 heeft betrekking op alle in de gemeente wonende jeugdigen en hun ouders bij wie sprake is van opgroei-, opvoed- en/of ontwikkelingsproblemen. De gemeente is verantwoordelijk voor dit prestatieveld totdat sprake is van geïndiceerde hulp vanuit de Wet op de Jeugdzorg. De verantwoordelijkheid van de gemeente eindigt waar het recht op geïndiceerde jeugdzorg begint. De provincie is verantwoordelijk voor de realisatie van het recht op jeugdzorg. Dit recht wordt vastgesteld door het Bureau Jeugdzorg. Door de invoering van de WJZ is het 'grijze gebied' tussen de gemeente en de provincie weggenomen, omdat het Bureau Jeugdzorg zich sindsdien niet meer bezig houdt met de jeugdzorg zelf.

De prestatievelden binnen de Wmo dienen in samenhang te worden gezien, om integraal beleid mogelijk te maken. Verder heeft Jeugdpreventie meer relaties, al dan niet wettelijk geregeld, zoals lokaal sociaal beleid, Jeugdgezondheidszorg, Leerplichtwet, Wet Regionale Meld- en coördinatiefunctie en onderwijsachterstandenbeleid.

2. Bestaande situatie

Binnen de Meerjarenvisie Jeugdbeleid 2002-2007 zijn zes opdrachten geformuleerd. Één van de uitwerkingen van deze punten is de nota Jongerenparticipatie. Een aanzienlijk aantal projecten zoals: Preventie4U, Youth4All, RMC, POS, Het Traject, Herstart, Huiselijk Geweld, Opvoedbureau, WSNS, Schoolmaatschappelijk Werk, Sociaal Medisch team (SMT) en Whoznext zetten in op een sluitende aanpak, elk vanuit een eigen invalshoek. Ook het onderwijsachterstandenbeleid, de Bredeschool-gedachte en leerplicht spelen hierin een rol. De komende jaren is een integrale doorontwikkeling van dit prestatieveld noodzakelijk om structurele verbeteringen te realiseren.

Netwerkpartners zijn alle instellingen die zich bekommeren om jeugd, zoals de voorschoolse voorzieningen, onderwijs, AMW, JGZ, BJZ, CWI, St. MEE, Dethon, RPCZ, Politie en het professioneel jeugd en jongerenwerk. Ook binnen de gemeente Hulst vergt dit een integrale aanpak. De gemeente Terneuzen is vertegenwoordiger voor de regio Zeeuws-Vlaanderen in het provinciaal ambtelijk overleg.

Gemeentelijk beleid dat bijdraagt aan de invulling van prestatieveld 2 (niet uitputtend):

- Meerjarenvisie Jeugdbeleid 2002-2007;
- Nota Jongerenparticipatie;
- Startnota Jeugd- en jongerenbeleid gemeente Hulst;
- Nota Gemeentelijk Onderwijs- Achterstandenbeleid 2002-2006;
- Nota "Primair Onderwijs op weg naar 2010" (Brede Scholen-notitie).

3. Toekomstige situatie

De basisinfrastructuur rondom preventief jeugdbeleid moet in hoofdlijnen gaan bestaan uit:

1. Een 'ouder- en kindcentrum' (nader te onderzoeken in welke vorm).
2. Zorgstructuren rond de scholen en voorschoolse voorzieningen.
3. Een gezamenlijk en afgestemd preventie-aanbod aan scholen en voor-/naschoolse voorzieningen.

Geïnvesteed moet worden in het tot stand brengen van (verdere) structurele samenwerking met en het bevorderen van samenwerking tussen de instellingen op het terrein van jeugd. Behouden van het goede en aanvullen of combineren van bestaand aanbod, is het devies. Een toegankelijke en herkenbare structuur voor de vraagzijde (jeugd, ouders, onderwijs) met aandacht voor één loket voor informatie, advies en toeleiding tot het hulpaanbod. Gestreefd wordt om dit te bereiken door slimmere samenwerking van instellingen in daad en middelen, zonder het creëren van nieuwe projecten. Vroegsignalering, opvoedingsondersteuning en ketenzorg zijn speerpunten (dit vraagt om een nieuwe vorm van samenwerking bij en tussen de instellingen).

Het besef is gegroeid dat het voorkomen van of snel oplossen van opgroei- en opvoedproblemen bij jongeren doorwerkt in de toekomst. Intervenieren in een vroeg stadium heeft een hefboomeffect, het kost minder inspanning dan het (handhavend) optreden op latere leeftijd.

Het is "een open deur" om te stellen dat binnen de gemeente het intersectoraal samenwerken moet worden nagestreefd. Maar met name op het gebied van "de ontwikkeling van jeugd" is het van groot belang dat het aanbieden van voorzieningen in het kader van wonen, welzijn en zorg goed op elkaar zijn afgestemd.

Op lokaal niveau dient het onderwijsachterstandenbeleid, bredescholenbeleid en het beleid met betrekking tot schoolbegeleiding ingebed te worden in een Lokaal Educatieve Agenda. Gemeenten, voorschoolse voorzieningen en onderwijs maken hierin als gelijkwaardige partners afspraken over ondermeer de inzet van activiteiten rondom zorgplicht en ontwikkelingsproblemen. Afhankelijk van de problematiek zal ook aan overige partners worden gevraagd om in de Locaal Educatieve Agenda te participeren. Dit alles met als doel in te zetten op de samenhang in voorzieningen en de sociale infrastructuur voor de jeugd binnen de gemeente Hulst. De gemeente Hulst is hiertoe voornemens. Vanaf 2010 is het onderwijs zelf verantwoordelijk voor het organiseren van een goede zorgstructuur. De werking van de huidige samenwerkingsverbanden VTO-team, WSNS en SMT/SMW dient hierop te worden aangepast. Voorlopig liggen de knooppunten signalering voor de jeugdpreventie bij de volgende partners:

0-4 jaar	Jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar
4-12 jaar	basisonderwijs
12+	RMC

4. Gewenste beleidsrichting Wmo-beleidsplan

Onderstaande hoofdrichtingen uitwerken in een jongerenbeleid (preventief gedeelte):

- ouder- en kindcentrum;
- zorgstructuren rond en in de scholen;
- voor- en voerschoolse educatie.

1. Definitie

Met het geven van informatie en advies wordt bedoeld op activiteiten die de burger de weg wijzen in het veld van maatschappelijke ondersteuning. Het kan hierbij zowel gaan om algemene voorzieningen zoals (voldoende) informatiepunten, als om meer specifieke voorzieningen zoals een individueel advies of hulp bij de verheldering van een ondersteuningsvraag. Het is wenselijk dat de gemeente zich daarbij laat leiden door de één loket-gedachte: een burger dient zich in principe maar één keer tot de gemeente hoeven te wenden om over het gehele scala van voorzieningen de nodige informatie te verkrijgen. Daarbij dient de gemeente zich niet te beperken tot die voorzieningen waar zij zelf over gaat, maar ook informatie te geven over relevante aanpalende terreinen, zoals zorg en wonen.

Cliëntondersteuning gaat een stap verder dan informatie en advies en richt zich op mensen die voor een vraag of een situatie staan die zodanig complex is dat de betreffende persoon het niet zelf of met zijn omgeving kan oplossen. Cliëntondersteuning is gericht op de regieversterking van de cliënt (en zijn omgeving) en heeft tot doel de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te bevorderen. Dit kan informatie en advies, maar vooral ook uitgebreide vraagverheldering en kortdurende en kort-cyclische ondersteuning bij keuzes op diverse levensterreinen omvatten.

2. Bestaande situatie

De gemeente Hulst heeft een aantal plaatsen waar mensen terecht kunnen voor informatie, advies en cliëntenondersteuning. Bij de balies van Sociale Zaken en Werkgelegenheid kunnen burgers terecht bij het Zorgloket en het loket van Werk & Inkomen met vragen op het vlak van zorg, werk en inkomen. Deze loketten maken deel uit van de gemeentelijke balies in Hulst en Kloosterzande. In het Zorgloket werkt de gemeente samen met het CIZ (Centrum Indicatiestelling Zorg). In het loket Werk en Inkomen wordt samengewerkt met het CWI (Centrum Werk en Inkomen). De gemeentelijke organisatie kent verder diverse loketten op onderdelen als Bijzondere wetten, Bouwen, Civiele Techniek, Beheer, Ruimtelijke ordening & Economische Zaken en Bevolking.

De Stichting Welzijn Hulst (SWH) verzorgt daarnaast ook een deel van de Informatie- en Adviesfunctie zoals deze in de Wmo wordt bedoeld. SWH heeft een telefonisch- en inloopspreekuur voornamelijk gericht op ouderen. Daarnaast kunnen burgers terecht bij organisaties als de woningcorporaties, Steunpunt Vrijwillige Thuishulp, Steunpunt Mantelzorg en het Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW). Tevens dienen in dit kader de ouderenadviseurs van de ouderenbonden en het SWH genoemd te worden.

Decentrale informatieverstrekking is in ontwikkeling. Het AMW heeft spreekuren in de kernen Clinge (één uur per week) en in Kloosterzande (een half uur per week). Daarnaast heeft Curamus het Zorg Advies Punt (ZAP) in het leven geroepen voor mensen met vragen over zorg. In Sint Jansteen kunnen burgers bij de Rabobank gedurende één uur per week terecht met vragen. Dit adviespunt wordt bemand door een medewerker van de bank. In 2005 is dit adviespunt ontstaan door middel van samenwerking met Stichting Welzijn Ouderen, ZorgSaam, Curamus en de gemeente Hulst.

Voor het inrichten van prestatieveld 3 is daarnaast het dienstverleningconcept van de gemeente van belang. Steeds meer gemeenten willen meer vraaggericht gaan werken in plaats van productgericht. Ook de gemeente Hulst heeft zich georiënteerd op de vormgeving van de informatie- en adviesfunctie voor wat betreft de eigen gemeentelijke producten. De resultaten van dit interne onderzoek worden nu ingebouwd in het lopende veranderingsproces ter verbetering van de gemeentelijke organisatie.

3. Toekomstige situatie

Voor de toegang tot de Wmo-voorzieningen is het loket voor informatie en advies van groot belang. Een goed uitgerust loket bevordert klantvriendelijkheid voor (kwetsbare) doelgroepen. In 2006 is de commissie Samenleving betrokken bij de visievorming rondom het loket. Deze heeft de wens uitgesproken dat de gemeente Hulst moet streven naar de inrichting van één Zorgloket dat zowel breed (alle voor de Wmo-relevante voorzieningen) als diep (informatie, advies en toegang) werkt.

In de Kadernota Wmo is dit als volgt verwoord: Het streven is om één breed en diep Zorgloket te realiseren, te huisvesten in één gebouw, met daaraan gekoppeld een doorontwikkeling van de digitale dienstverlening.

Het huidige Zorgloket van de afdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid kan aangemerkt worden als een 'Regel'-loket; het biedt informatie, advies, bemiddeling en de toegang tot de Wmo.

Daarmee is een diep loket gerealiseerd.

Een breed loket richt zich naast de Wmo ook op de aanpalende voorzieningen die voor doelgroepen van de Wmo interessant kunnen zijn en kijkt ook naar niet-gemeentelijke voorzieningen.

Het huidige loket van Sociale Zaken en Werkgelegenheid behartigt een aantal voorzieningen:

- gemeentelijke voorzieningen in het kader van de Wmo;
- gemeentelijke voorzieningen die niet onder de Wmo vallen, maar wel relevant zijn voor cliënten, zoals AWBZ-voorzieningen en inkomensondersteuning.

Het biedt echter nog geen voorzieningen op het bredere gebied van wonen, welzijn en zorg. Hierin kunnen de zorgaanbieders huishoudelijke Hulp, woningcorporaties, Mee-Zeeland, AMW en SWH een rol spelen.

De informatie- en adviesfunctie is momenteel wel goed en decentraal bereikbaar, maar anderzijds is er sprake van een versnipperd aanbod. Cliëntondersteuning is nog onvoldoende in beeld. In de toekomst wordt de digitale informatievoorziening in toenemende mate een informatiebron voor Wmo-doelgroepen en andere burgers.

4. Gewenste beleidsrichting Wmo-beleidsplan

De informatie- en adviesfunctie en cliëntondersteuning behoeft op een aantal onderdelen nadere uitwerking en aandacht. Als richtinggevend kan worden genoemd:

- doorontwikkeling en verbreding van gemeentelijke Zorgloket, waar mogelijk in samenhang met een gemeentelijke publieksbalie. Vormgeving van en afspraken rondom cliëntondersteuning verdienen daarbij extra aandacht;
- ontwikkeling digitaal (Zorg)loket met partners op het gebied van wonen, welzijn, zorg;
- ontwikkelen en in stand houden van decentrale informatie- en adviespunten (Dorpspunten) in de grotere woonkernen van de gemeente. Gestreefd wordt om dit te bereiken met een slimme samenwerking tussen verschillende samenwerkingspartners en nieuwe partners daarbij te betrekken.

1. Definitie

Civil society: een systeem van verbanden waar mensen vrijwillig deel van uitmaken. De verbanden in een civil society vallen buiten de sfeer van 'gevestigde' verbanden, zoals overheid, de markt en de verbanden van familie en vrienden. De civil society gaat uit van betrokkenheid van burgers bij de publieke zaak, vergroting van maatschappelijk zelfbestuur, minder overheidsbemoediging, beperking van commerciële invloeden en versterking van gemeenschapszin en tolerantie.

2. Bestaande situatie

De gemeente Hulst heeft geen specifiek vrijwilligerswerk- en mantelzorgbeleid. Wel wordt momenteel een Nota Vrijwilligerswerk- en Mantelzorgbeleid voorbereid. Daarnaast wordt ook een Seniorennota voorbereid met daarin een speerpunt vrijwilligerswerk en mantelzorg. In de gemeente Hulst zijn binnen de aanwezige stichtingen en verenigingen veel vrijwilligers actief, zoals op het gebied van jeugd, sport, senioren, gezondheidszorg en kunst en cultuur. Gemeentelijk beleid is dus gewenst.

Met ingang van 2006 is met het oog op de invoering van de Wmo nieuw gemeentelijk beleid in werking getreden om uitkeringsgerechtigden te stimuleren zich meer in te zetten als vrijwilliger. Mensen zonder sollicitatieverplichtingen kunnen een financiële beloning ontvangen bij een minimale inzet van 10 uur per maand. De maximale beloning is gelijk aan de belastingvrije vergoeding. Ook op het terrein van breedtesport en jeugdbeleid, specifiek het project Whoznext, vinden tal van activiteiten plaats die ondenkbaar zouden zijn zonder de inzet van vrijwilligers.

Stichting Welzijn Hulst (SWH) heeft wel een vrijwilligerbeleid geformuleerd. SWH kan over ongeveer 220 vrijwilligers beschikken. Deze vrijwilligers verrichten werkzaamheden voor en samen met senioren. Mede door het feit dat het personeelsbestand van SWH klein is, is het voor het realiseren van haar doelstellingen noodzakelijk dat er een actief en stimulerend vrijwilligersbeleid wordt gevoerd. De betrokkenheid bij de doelgroep en de werkzaamheden die men kan uitvoeren, zorgen er tot op heden voor dat SWH gezegend is met de grote inzet van vele vrijwilligers.

Het Netwerk Vrijwillige Thuiszorg Zeeuws-Vlaanderen heeft een meldpunt in Hulst. De doelstelling van deze organisatie is om de activiteiten op het gebied van de vrijwillige thuiszorg zodanig op elkaar af te stemmen dat de hulpvrager hier maximaal van kan profiteren. Het Netwerk stimuleert de samenwerking tussen de organisaties, biedt hulp bij het uitvoeren van bestaande activiteiten en tracht de kwaliteit van de hulpverlening te verbeteren. Werving, training en ondersteuning van vrijwilligers is hierbij van belang. Bovendien heeft het Netwerk een project ten behoeve van mantelzorg opgezet. In 2005 is het Steunpunt Mantelzorg in Hulst geopend. Centraal bij dit steunpunt staat het stimuleren, ondersteunen en aanvullen van de niet georganiseerde mantelzorg. Mantelzorgers kunnen bij het steunpunt terecht voor informatie, advies en hulp door vrijwilligers.

3. Toekomstige situatie

Er kan niet voorbij worden gegaan aan de negatieve trend dat er een tekort aan vrijwilligers is en dat dit tekort groeit. Steeds meer activiteiten moeten worden gedragen door een steeds kleiner worden groep vrijwilligers. Als het gaat over bestuursposities bij de verschillende verenigingen wordt geconstateerd dat ouderen hierin verruit in de meerderheid zijn. Soms ligt hieraan ten grondslag dat deze groep bestuursleden hun positie niet beschikbaar wil stellen, maar vaak zijn er geen tegenkandidaten, waardoor het zittende bestuur blijft. Hierdoor bestaat het gevaar dat een bestuur 'indut'. Frisse en nieuwe ideeën blijven uit. Juist deze ideeën zijn van groot belang als het om de continuïteit van de vereniging gaat. Een andere negatieve trend is de toenemende wet- en regelgeving. Vrijwilligers ervaren de administratieve rompslomp, bijvoorbeeld bij een aanvraag voor een subsidie of een vergunning, als een probleem.

Met name bij culturele- en sportorganisaties is er een schrijnend tekort aan vrijwilligers. Momenteel doen vooral veel dezelfde mensen vrijwilligerswerk, vaak bij meerdere verenigingen tegelijk. Voor de toekomst is dit een zorgwekkende ontwikkeling. Grote verenigingen kunnen overwegen om bepaalde taken, zoals het verzorgen van de ledenadministratie, door professionele organisaties te

laten uitvoeren. Op deze manier worden tevens vrijwilligers ontlast, maar daar staat vanzelfsprekend een kostenplaatje tegenover.

Om de positie van mantelzorgers en vrijwilligers te versterken, zou het een wenselijke ontwikkeling kunnen zijn dat er in de gemeente Hulst een sterke organisatie komt die zich inzet voor de belangen van deze groepen. Deze organisatie kan zich bijvoorbeeld richten op het afstemmen van vraag en aanbod, het aanbieden van cursussen en het bieden van ondersteuning.

4. Gewenste beleidsrichting Wmo-beleidsplan

Conform het in de Kadernota Wmo bepaalde over prestatieveld 4 is het wenselijk dat de gemeente Hulst over een Nota Vrijwilligerswerk en mantelzorg beschikt. In deze beleidsnota kunnen de volgende zaken nader aan de orde komen:

- deregulering: de aanvraag van voornamelijk waarderingssubsidies zo eenvoudig mogelijk maken voor kleine organisaties, wat minder bureaucratie met zich meebrengt. Door deze maatregel kunnen vrijwilligers zich dan concentreren op inhoudelijke taken en worden minder zwaar belast met administratieve taken. Dit kan verder worden uitgewerkt in het subsidiebeleidsplan;
- bevorderen van maatschappelijke stages voor (middelbare school) leerlingen, zodat deze kennis kunnen maken met het vrijwilligerswerk. Dit kan verder worden uitgewerkt in het jeugd- en onderwijsbeleid;
- bevorderen van de continuïteit van organisaties door het (laten) beschikbaar stellen van informatie, bijvoorbeeld op het gebied bestuurstaken en het stimuleren van vrijwilligers. Hierbij kan tevens gebruik worden gemaakt van beschikbare know-how van overkoepelende bonden;
- waardering voor vrijwilligers en mantelzorgers tonen, bijvoorbeeld door het bieden van faciliteiten ter ondersteuning van mantelzorgers;
- vraag en aanbod op elkaar afstemmen, bijvoorbeeld door het opzetten van een digitaal prikbord.

1. Definitie

Het gaat hier om het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem. In dit prestatieveld wordt bedoeld op algemene maatregelen die, zonder dat men zich tot de gemeente hoeft te wenden, ten goede kunnen komen aan een ieder die daaraan behoefte heeft. In die zin is de maatregel dus niet bij uitsluiting gericht op mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem, zolang zij er in ieder geval maar baat bij hebben.

De deelname geldt voor alle inwoners. Specifieke doelgroepen bestaat uit inwoners die een beroep doen op bijvoorbeeld: Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW), collectief vervoer, stichting MEE, slachtofferhulp, steunpunt huiselijk geweld en de Wet Sociaal Werk Voorziening.

2. Bestaande situatie

Het gaat bij dit prestatieveld om een breed scala aan maatregelen. Wat betreft de deelname aan het maatschappelijk verkeer kan in eerste instantie gedacht worden aan de mogelijkheden die de gemeente biedt door subsidiëring van tal van activiteiten op grond van de Algemene Subsidieverordening Gemeente Hulst 2005. Ook is hierbij de toegankelijkheid van de woonomgeving en openbare ruimten, zoals de bibliotheek en het gemeentehuis, van belang. De deelname van mensen met een beperking aan het maatschappelijk verkeer zal immers worden bevorderd als zij zich met hun rolstoel, of met welk hulpmiddel dan ook, gemakkelijk kunnen bewegen in hun woonomgeving en toegang hebben tot alle openbare faciliteiten. Gemeentelijke gebouwen en overige openbaar toegankelijke gebouwen en ruimtes (dorpshuizen en sportaccommodaties) zijn in de gemeente Hulst al voor een groot gedeelte algemeen toegankelijk voor mensen met een handicap. De gemeente voert op dit punt een voorwaardenscheppend beleid. Zo zijn in het Bouwbesluit bepalingen opgenomen die de eigenaar van een voor openbaar gebouw verplicht dit toegankelijk te maken voor mensen met een beperking. De gemeente dient voorts het goede voorbeeld te geven door de gemeentelijke gebouwen te doen aanpassen aan de eisen van bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid voor mensen met een handicap. Tevens zijn in de Verordening maatschappelijke ondersteuning bepalingen opgenomen die het mensen met beperkingen mogelijk maken om deel te nemen aan het sociaal verkeer.

Ook valt in het kader van deze toegankelijkheid te denken aan de toegankelijkheid van het openbaar vervoer. Wel moet hierbij niet uit het oog worden verloren dat de gemeente hiervoor niet of slechts gedeeltelijk verantwoordelijk is. Van de zijde van de provincie wordt in de voorliggende jaren getracht om in samenspraak met betrokken gemeenten het openbaar vervoer toegankelijk te maken voor mensen met beperkingen. Totdat het openbaar vervoer in zijn geheel toegankelijk is, wordt in het kader van de Wmo door de gemeente aan mensen met een beperking de mogelijkheid geboden om gebruik te maken van collectief vraagafhankelijk vervoer (CVV).

3. Toekomstige situatie

Het algemene 'vangnet' wordt geboden door het AMW. De tendens ontstaat dat er steeds meer gespecialiseerde instanties hun diensten aanbieden. Zo vindt er langzamerhand een verschuiving plaats van algemeen naar specifiek. De vraag is of dit een gewenste situatie is? Een veelheid aan instanties brengt immers hogere kosten met zich mee en werkt een ongewenste overlap in het aanbod van diensten in de hand. Het is juist van belang dat er meer 'vindplaatsgericht' gewerkt wordt. Het is daarom beter om vanuit het algemeen 'vangnet' te vertrekken. Mocht er in dit geval niet in een behoefte kunnen worden voorzien dan wordt ingestoken op een specifieke oplossing. Als voor deze specifieke oplossing wordt gekozen, is het van belang dat er projectmatig wordt gewerkt. Door deze werkwijze kunnen problemen effectief worden aangepakt. Hierbij is het tevens van belang dat het project eindig is, omdat de succesfactor dan aanzienlijke groter is.

Meer en meer komt het openbaar vervoer onder druk te staan. Om bedrijfseconomische redenen worden haltes door vervoersmaatschappijen geschrapt. Dit is voornamelijk het geval in de kleinere kernen (ook van onze gemeente). De gemeente moet er continu op blijven toezien dat het openbaar vervoer zo dekkend mogelijk blijft. Om dit te bewerkstelligen dient de gemeente bij de provincie een actieve lobby te blijven voeren. Daar waar mogelijk zal de gemeente eigen initiatieven moeten nemen om de openbaarvervoer-voorziening in de kernen in stand te houden, zoals de buurtbus.

4. Gewenste beleidsrichting Wmo-beleidsplan

Voortzetting van het bestaande beleid waarbij zal worden gestreefd naar het aanbrengen van meer samenhang tussen de algemene voorzieningen en de voorzieningen die voor specifieke doelgroepen beschikbaar zijn. Tevens actieve inbreng richting provincie voor het in stand houden van openbare vervoersstructuren. De toegankelijkheid van het openbaar vervoer en openbare gebouwen voor mensen met een beperking vraagt een bijzondere aandacht.

Er dient door de gemeente integraal beleid ontwikkeld te worden ten aanzien van de toegankelijkheid van openbare ruimten (nadere uitwerking gezamenlijk door sector Samenleving en Ruimte).

1. Definitie

Dit prestatieveld heeft betrekking op de individuele voorzieningen die de gemeente verleent aan mensen met een beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem. Individuele voorzieningen zijn aangepast aan de behoeften van het individu. Het individuele gebruikskarakter van de voorziening betekent niet dat de gemeente het verlenen van die voorziening niet op collectieve wijze vorm kan geven. Te denken valt aan het vervoer van mensen met een beperking door middel van taxibusjes, vergelijkbaar met het voormalige collectieve Wvg-vervoer. De gemeente is vrij om te bepalen welke voorzieningen zij verleent, zolang de geboden voorziening de ondervonden beperking maar voldoende compenseert. Te denken valt aan woonvoorzieningen, sportrolstoelen, vervoersvoorzieningen, enzovoort. Dit geldt ook voor: begeleiding bij zelfstandig wonen, dagbesteding, maaltijdvoorziening en sociale alarmering, welke laatstgenoemde twee taken momenteel zijn neergelegd bij de Stichting Welzijn voor Ouderen.

Compensatiebeginsel:

In de Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg) had de gemeente een zorgplicht, waarbij de individuele tekortkomingen van betrokkenen grotendeels werden opgeheven. In de Wmo gaat men ervan uit, dat betrokkene in eerste instantie tracht om zijn/haar tekortkoming zelf op te lossen met ondersteuning van mantelzorgers.

De compensatie kan bestaan uit individuele voorzieningen, zoals hieronder worden besproken. Wanneer de mogelijkheid daartoe bestaat is het, ter beperking van de kosten, beter om een algemene voorziening realiseren, zoals: collectief vervoer, aanpasbaar bouwen, gezamenlijke therapieën en maaltijdverstrekking.

2. Bestaande en toekomstige situatie

In afwijking van de structuur van de behandeling van de andere prestatievelden wordt hier de bestaande en de toekomstige situatie in één paragraaf behandeld. De behandeling vindt plaats aan de hand van de volgende vier individuele voorzieningen: vervoersvoorzieningen, woonvoorzieningen, rolstoelen en huishoudelijke voorzieningen.

Vervoersvoorzieningen

In het kader van de Wvg is een aanzet gegeven om de tekortkomingen van onze burgers in het kader van het vervoer te compenseren met individuele voorzieningen, zoals een financiële tegemoetkoming voor eigen auto en individuele taxi, het in bruikleen verstrekken van een scootermobiel etc. Om de kosten te drukken is collectief aanvullend vervoer ontwikkeld. Door de vergrijzing zal in de toekomst nog een grotere druk komen te liggen op het beschikbare budget voor vervoer.

Indien mogelijk dient de gemeente in de toekomst uitvoering te geven aan een plan, dat het voor de meeste ouderen en mensen met een beperking mogelijk maakt om binnen de kernen te functioneren (eventueel met gebruikmaking hulpmiddelen) en het aanpasbaar maken van wegen, haltes en openbare gebouwen.

Woonvoorzieningen

In de verschillende binnen de gemeente uitgebrachte nota's is melding gemaakt van het streven om de ouderen zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen. In dit kader zijn reeds enkele projecten uitgevoerd, zoals de bouw van de woningen bij de Blaauwe Hoeve, de seniorenwoningen in de binnenstad en de plannen voor aangepaste woningen in Kloosterzande, St. Jansteen en Vogelwaard. Omdat er in de bestaande woningvoorraad van de woningcorporaties nog veel ééngezinwoningen worden bewoond door mensen, die binnen afzienbare tijd als de doelgroep senioren kan worden betiteld, dient deze voorraad onder de loupe te worden genomen. Onderzocht kan worden welke mogelijkheden er bestaan om deze woningen voor de verdere levensloop van de bewoner geschikt te maken. Tegelijkertijd dient de omgeving van de betreffende woningen kritisch te worden bekeken op toegankelijkheid. Wanneer de voorzieningen ontbreken, kan de bewoner niet blijven wonen dient hij/zij noodgedwongen te verhuizen naar een omgeving met voorzieningen.

In het kader van de Wmo kan de gemeente een regiefunctie op zich nemen om de oudere(gehandicapte) zelfstandig te laten wonen. Hiervoor worden betrokken partijen gefaciliteerd zoals:

- de eigenaar/beheerder van de openbare voorzieningen in de verdere woonomgeving;
- de woningeigenaar (woningcorporaties/particulier woningeigenaren etc.);
- het winkelbestand (toegankelijkheid, thuisbezorging boodschappen etc.);
- de zorgverleners (thuiszorg, SWH);
- sociale alarmering.

Rolstoelen

Bij rolstoelen kan men vier categorieën onderscheiden:

- a. de algemene rolstoelvoorziening;
- b. de rolstoel in natura;
- c. een persoonsgebonden budget te besteden aan een rolstoel;
- d. een persoonsgebonden budget te besteden aan een sportrolstoel.

a.

Deze categorie betreft personen, die nog in staat zijn om in en om het huis nog kunnen lopen eventueel gebruik makend van hulpmiddelen. Indien zij echter grotere afstanden dienen te lopen bij een dagje uit, is het gebruik van een rolstoel noodzakelijk. Hiervoor dient een soort poule-systeem te worden ontwikkeld, waarbij tegen een geringe vergoeding een rolstoel kan worden geleend. Een dergelijk systeem kan in ons geval waarschijnlijk bij de leverancier van rolstoelen in Axel worden gestationeerd.

Deze categorie wordt hoofdzakelijk gebruikt door de mensen, die zodanig gehandicapt zijn dat zij zich niet meer zelfstandig kunnen voortbewegen. De rolstoelen worden in de meeste gevallen aangepast aan de handicap van betrokkene en kunnen niet gezamenlijk worden gebruikt door meerdere personen.

b.

De algemene rolstoelvoorziening zal een deel van de groep adequaat kunnen bedienen. De verstrekking van rolstoel voor permanent gebruik wordt slechts verstrekt aan personen die in zijn geheel geen honderd meter kunnen lopen. De rolstoelen kunnen onderverdeeld worden in: handbewogen, actieve- en passieve rolstoelen en elektrisch voortbewogen rolstoelen. Onder de handbewogen rolstoelen vallen zowel actieve als passieve rolstoelen en deze worden op diverse wijze gebruikt. De meeste zijn voor verplaatsing binnen en buiten de woning. Om het zelfstandig wonen te bevorderen, dient ook onbelemmerd functioneren in en rond de woning te worden bevorderd. De toegankelijkheid, zowel van de bestaande woningbouw als de nieuwbouw, dient zodanig te zijn dat belanghebbende zich onbelemmerd kan voortbewegen.

c. en d.

Permanent gehandicapte personen kiezen in vele gevallen voor een persoonsgebonden budget. Een persoonsgebonden budget is gekoppeld aan de tegenwaarde van de te verstrekken goedkoopst adequate voorziening. De goedkoopst adequate voorziening is een objectief vaststelbaar referentiepunt dat gekoppeld kan worden aan het kernassortiment voor hulpmiddelen, waaruit de gemeente aan de inwoners hulpmiddelen in bruikleen verstrekt.

Om rolstoelen in de openbare ruimte te laten functioneren, dient de bestrating van straten en pleinen zodanig te zijn dat zich geen obstakels vormen, waardoor het onbelemmerd rolstoelgebruik wordt verhinderd. Evenals bij het zelfstandig wonen, dient ook onbelemmerd functioneren buiten de woning te worden bevorderd. De toegankelijkheid, zowel van de bestaande openbare gebouwen als de nieuwbouw, dient zodanig te zijn dat belanghebbende zich onbelemmerd kan voortbewegen.

Huishoudelijke voorzieningen

Om zelfstandig te kunnen functioneren, dient de gehandicapte gebruik te kunnen maken van huishoudelijke hulp. In het verleden werd deze hulp in de vorm van een financiële bijdrage of een PGB toegekend vanuit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). Per 1 januari 2007 wordt dit vanuit de Wmo verzorgd. De gemeente heeft hierin de regie en het werk wordt uitgevoerd door negen professionele instellingen.

Op basis van bestaande indicaties van het CIZ worden de bestaande toekenningen voor huishoudelijke hulp door de gemeente bestendigd. Nieuwe aanvragen worden door de gemeente afgehandeld op basis van indicaties van het CIZ.

Wat staat ons verder nog te doen ?

Het regisseren van algemene hulp bij het huishouden. Dit is een snelle en éénvoudige dienstverleningsoplossing zonder veel administratieve rompslomp voor gemeente en aanvrager. Hierbij kunnen we denken aan een wijksteunpunt met name voor eenvoudige werkzaamheden, al dan niet op basis van een kortdurende hulpbehoefte.

Voor het verstrekken van algemene voorzieningen bestaan de volgende regels:

- het moet gaan om een voorziening die in tijd een korte duur heeft;
- het moet gaan om een voorziening, die betrekking heeft op lichte, niet complexe zorg;
- het moet gaan om een incidentele zorgbehoefte.

Het betreft een korte slagvaardige procedure, die vanwege zijn informeel karakter geschikt is voor snelopkomende, kortdurende calamiteiten.

Indicaties

Zowel voor de huishoudelijke voorzieningen als voor de overige individuele hulpmiddelen dient een voor de belanghebbende en de verstrekker duidelijk indicatie-orgaan te zijn, die de gemeente adviseert ten aanzien van de medische en ergonomische status van belanghebbende.

Wanneer deze éénmaal bij de gemeente bekend is en er komt een vervolgaanvraag, dan kan op basis van efficiency en met behulp van de deskundigheid van de consulent een nieuwe indicatie van het CIZ, Argonaut of SAP worden voorkomen.

Indiceren blijft echter de basis voor het verstrekken voorzieningen en dient te worden uitgevoerd door een aangestelde deskundige.

4. Gewenste beleidsrichting Wmo-beleidsplan

Als richtinggevend kan worden genoemd:

- Vervoersvoorzieningen:
  - * toewerken naar 2010 om openbaar vervoer grotendeels toegankelijk te maken voor mensen met een mobiele beperking;
  - * scootmobielen uitzetten in poolverband.
- Woonvoorzieningen:
  - * aanpasbaar bouwen in uitbreidingsplannen en bestaand huurbestand van woningcorporaties aanpassen voor mensen met een beperking.
- Rolstoelen:
  - * een goede mix trachten te bewerkstelligen van rolstoelen in de huur- en koopsector, zodat het budget voor deze sector toereikend is;
  - * koppelen sportrolstoelen verenigingsverband.
- Huishoudelijke voorzieningen:
  - * hierbij dient gedacht te worden aan de hulp in het huishouden welke in drie vormen wordt verleend: een algemene voorziening, een voorziening in natura of een PGB (persoonsgebonden budget).
- Vormgeven 'Zeeuws/breed' Klanttevredenheidsonderzoek en benchmarking;
- nadere beleidsregels opstellen ter ondersteuning van de Verordening maatschappelijke ondersteuning en het Besluit maatschappelijke ondersteuning.

1. Definitie

Maatschappelijke opvang is het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan personen die, door één of meer problemen, al dan niet gedwongen de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.

De maatschappelijke opvang wordt in de regio uitgevoerd door organisaties zoals Emergis, Leger des Heils, Stichting Door en Stichting Wonen en Psychiatrie. Ketenpartners in de maatschappelijke opvang zijn onder andere de GGD Zeeland, woningcorporaties, politie en algemeen maatschappelijk werk.

De kernopdracht van de maatschappelijke opvang is het opvangen van daklozen. Onder de gezamenlijke noemer "dakloos" (geen huisvesting, men staat letterlijk op straat) worden verschillende categorieën onderscheiden, zoals zwerfjongeren, mensen in een crisissituatie, tijdelijk daklozen in een overgangssituatie en langdurig daklozen.

Het opvangen van deze groepen bestaat in eerste instantie uit het verstrekken van primaire voorzieningen als onderdak en voeding en elementaire sanitaire voorzieningen (bed, bad, brood). Vervolgens worden begeleiding en hulpverlening aangeboden bij het aanpakken van de verschillende (vaak cumulatieve) problemen waar de doelgroepen mee kampen, zoals huisvesting, geld, relaties, werk, gezondheid, verslaving en psychische problemen.

Verslavingszorg betreft de maatschappelijke zorg gericht op verslaafden (uitgezonderd alle individuele geneeskundige verslavingszorg) en preventie van verslavingsproblemen met inbegrip van activiteiten in het kader van de bestrijding van overlast door verslaving.

De verslavingszorg richt zich op alcoholverslaafden, drugsverslaafden, verslaafden aan medicijnen en gokverslaafden. De door de gemeente gesubsidieerde activiteiten van Emergis (afd.

Verslavingszorg) bestaan uit preventie, voorlichting en advies en ambulante zorg.

Naast deze gemeentelijk gefinancierde activiteiten heeft Emergis nog een scala van activiteiten die door het Zorgkantoor (bijvoorbeeld methadonverstrekking, klinische behandelingen) of het ministerie van Justitie (reclasseringszorg) gefinancierd worden.

2. Bestaande situatie

De uitvoering van het beleid op de terreinen maatschappelijke opvang en verslavingszorg is opgedragen aan centrumgemeenten die daarvoor een doeluitkering van het rijk ontvangen.

Momenteel is Vlissingen centrumgemeente voor de provincie Zeeland. Dit blijft ook zo na de inwerkingtreding van de Wmo.

In de praktijk van de afgelopen jaren heeft dit betekend dat de gemeente Vlissingen met de middelen uit de doeluitkering een aantal bestaande voorzieningen in stand heeft gehouden. Er is daarbij nog niet sprake geweest van een gestructureerd beleid op Zeeuws niveau, ook al dient Vlissingen te opereren voor het volledige verzorgingsgebied. Wel is sprake van regelmatig overleg tussen de vier grootste gemeenten van Zeeland (Vlissingen, Middelburg, Goes en Terneuzen) op dit beleidsterrein, maar de gemeente Terneuzen als grootste gemeente in Zeeuws-Vlaanderen en concentratiegebied voor de problematiek acht zich niet altijd even adequaat financieel gesteund om de problematiek de baas te kunnen. De gemeente Terneuzen zet daarom naast de middelen uit de doeluitkering ook eigen middelen in.

3. Toekomstige situatie

De gemeente Vlissingen heeft na onderzoek naar de omvang van de problematiek in het najaar van 2006 het initiatief genomen om toch te komen tot een gezamenlijke beleidslijn in Zeeland. Deze gezamenlijke beleidslijn is niet alleen noodzakelijk omdat Vlissingen als centrumgemeente de middelen dient in te zetten voor het gehele verzorgingsgebied (= Zeeland) en de individuele gemeenten op zichzelf allen te klein zijn voor een eigen beleidslijn. Ook dreigt er een forse korting op het budget uit de doeluitkering en zal een herverdeling van de middelen wellicht noodzakelijk zijn.

Helaas bestaat er wel de wat vreemde constructie dat de gemeente Vlissingen formeel gesproken als centrumgemeente voor Zeeland fungeert, maar enkel verantwoording over de middelen dient af te leggen aan de subsidieverstrekker (i.e. Ministerie van VWS) en niet aan de overige gemeenten in

het verzorgingsgebied. In de praktijk mogen de overige gemeenten dus wel meepraten, maar de uiteindelijke besluitvorming blijft bij Vlissingen liggen.

Onduidelijk is nog op welke wijze Vlissingen de gemeenten gaat raadplegen over de te volgen beleidslijn. In het verleden zijn pogingen gedaan om te komen tot een gemeenschappelijke regeling, maar hier werden de gemeenten het steeds niet eens.

Gezien het feit dat in Zeeuws-Vlaanderen de gemeente Terneuzen het meeste geconfronteerd wordt met de problematiek op deze beleidsterreinen en het bereiken van overeenstemming op dit terrein met vier gemeenten eenvoudiger is dan dertien gemeenten, wordt er voor gekozen om de gemeente Terneuzen, in deze, heel Zeeuws-Vlaanderen te laten vertegenwoordigen in het ontwerp voor een te kiezen beleidslijn. De standpunten van de randgemeenten zullen aan Terneuzen worden overgebracht tijdens regelmatig bestuurlijk Zeeuws-Vlaams overleg.

Met betrekking tot de financiering van de beleidsvelden is door de gemeente Hulst de doeluitkering van het Ministerie van VWS tot nu toe steeds gezien als maatgevend. Er werden geen eigen middelen meer aan toegevoegd. De gemeente Terneuzen heeft reeds aangegeven dat deze middelen niet toereikend zijn en ziet op grond van het feit dat ook (voormalige) inwoners van de randgemeenten van de voorzieningen (o.a. methadonverstrekking) in Terneuzen gebruik maken graag een gesprek over een bijdrage uit de randgemeenten tegemoet.

Een extra bijdrage vanuit de randgemeenten is echter alleen bespreekbaar indien met de gemeente Vlissingen tot overeenstemming gekomen kan worden voor een eerlijke en doelmatige verdeling van de beschikbare middelen voor het gehele verzorgingsgebied. Indien uit deze verdeling van de middelen dan nog blijkt dat de problematiek groter is dan de ingezette voorzieningen kunnen oplossen, dan zijn aanvullende middelen (in onderling overleg) bespreekbaar.

4. Gewenste beleidsrichting Wmo-beleidsplan

Op het gebied van de maatschappelijke opvang en verslavingszorg wordt aangesloten bij het in de toekomst te voeren Zeeuws beleid op dit terrein. De gemeente Terneuzen zal in de te ontwerpen beleidslijn (in overleg) beide Zeeuws-Vlaamse randgemeenten vertegenwoordigen om te komen tot een eerlijke en doelmatige inzet van middelen vanuit de doeluitkering.

Prestatieveld 8: Openbare geestelijke gezondheidszorg

1. Definitie

Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) wordt gedefinieerd als het signaleren en bestrijden van risicofactoren op het gebied van openbare geestelijke gezondheidszorg, het bereiken en begeleiden van kwetsbare personen en risicogroepen, het functioneren als meldpunt voor signalen van crisis of dreiging van crisis bij kwetsbare personen en groepen en het tot stand brengen van afspraken tussen betrokken organisaties over de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg.

Door het opnemen van dit beleidsterrein in de Wmo wordt de keten van collectieve preventie van (ernstige) psychosociale problemen, het opsporen en leiden naar de zorg en de opvang in één hand gebracht en kan dus optimale samenhang worden nagestreefd.

2. Bestaande situatie

Ook momenteel hoort de uitvoering van dit beleidsterrein (op basis van art.2 lid 2 sub f van de Wet collectieve preventie volksgezondheid) tot het takenpakket van iedere gemeente. De feitelijke uitvoering van de OGGZ is door de Zeeuwse gemeenten ondergebracht bij GGD-Zeeland.

GGD-Zeeland heeft met beperkte middelen in dit kader het Meld- en Actiepunt Bemoeizorg opgericht. Een initiatief dat een succes is, gezien het aantal cliënten wat naar de juiste zorg wordt geleid. Alle Zeeuwse gemeenten nemen deel aan een breed OGGZ platform, waarbij eveneens de GGD Zeeland en Emergis zijn betrokken.

3. Toekomstige situatie

De uitvoering van het OGGZ-beleid blijft met de inwerkingtreding van de Wmo opgedragen aan de individuele gemeenten. De extra middelen voor de OGGZ zullen echter gaan naar de centrumgemeenten gaan, die ook aangewezen zijn als centrumgemeente in het kader van maatschappelijke opvang en verslavingszorg, in onze regio derhalve naar de gemeente Vlissingen.

Er gaat hierdoor eenzelfde situatie ontstaan als bij prestatievelden 7 en 9, waar de centrumgemeente de middelen krijgt en de overige gemeenten wel beleid mogen aangeven, maar hiervoor vrijwel geen middelen krijgen. Het ligt daarom voor de hand om dezelfde opzet te kiezen voor het vormgeven van een Zeeuwse beleidslijn op dit gebied: de gemeente Terneuzen vertegenwoordigt de drie Zeeuws-Vlaamse gemeenten bij het tot stand komen van een gezamenlijke Zeeuwse beleidslijn en bij de verdeling van de hiervoor beschikbare middelen toegekend aan de centrumgemeente. De standpunten van de randgemeenten zullen aan Terneuzen worden overgebracht tijdens regelmatig bestuurlijk Zeeuws-Vlaams overleg.

4. Gewenste beleidsrichting Wmo-beleidsplan

Op het gebied van de OGGZ wordt samenvattend aangesloten bij het in de toekomst te voeren Zeeuws beleid op dit terrein. De Gemeente Terneuzen zal in de te ontwerpen beleidslijn (in overleg) beide Zeeuws-Vlaamse randgemeenten vertegenwoordigen om te komen tot een eerlijke en doelmatige inzet van middelen vanuit de doeluitkering.

LIJST MET AFKORTINGEN (behorend bij de Verdieping Kadernota Wmo)

AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BJZ	Bureau Jeugdzorg Zeeland
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
CWI	Centrum Werk en Inkomen
JGZ	Jeugd Gezondheids Zorg
MEE	MEE verzorgt informatie, advies en ondersteuning voor mensen met een lichamelijke- en/of geestelijke beperking
OGGZ	Openbare geestelijke gezondheidszorg
PGB	Persoons Gebonden Budget
POS	Project Opvang Schooluitval
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiefunctie
RPCZ	Regionaal Pedagogisch Centrum Zeeland
SMT	Sociaal Medisch Team
SMW	School Maatschappelijk Werk
SWH	Stichting Welzijn Hulst
VTO	Vroeg Tijdige Onderkenning (VTO-team)
VWS	Volksgesondheid Welzijn en Sport
Wjz	Wet op de jeugdzorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WSNS	Weer Samen Naar School
Wvg	Wet voorzieningen gehandicapten
ZAP	Zorg Advies Punt

BIJLAGE:

OVERZICHT BELEIDSNOTITIES
(behorend bij de Verdieping Kadernota Wmo)

Beleid	Wettelijke basis	Prestatieveld	Vastgesteld (Wordt t.z.t. ingevuld)
- Kleine kernenbeleid • Nota kleine kernen	Wmo	1	../../2007
- Accommodatiebeleid • Nota accommodatiebeleid	Wmo	1	../../2007
- Kunst en cultuurbeleid • Cultuurnota • Bibliotheekvisie	Wmo	1	../../2007 ../../2007
- Ouderenbeleid • Nota ouderenbeleid	Wmo	1 - 2	../../2007
- Sportbeleid • Sportnota	Wmo	1 - 2	../../2007
- Jeugdbeleid (0 tot 23 jarigen) • Nota jeugdbeleid • Nota educatieve agenda	Wmo	1 - 2	../../2007 ../../2007
- Realisatie Zorgloket • Beleid Zorgloket	Wmo	3	../../2007
- Vrijwilligerswerk en mantelzorg • Nota vrijwilligerswerk en mantelzorg	Wmo	4	../../2007
- Ondersteunende voorzieningen • Nota ondersteunende voorzieningen (incl. algemene, individuele en afstemming daartussen)	Wmo	5 - 6	../../2007
- Maatschappelijke opvang, openbare geestelijke gezondheidszorg, verslavingsbeleid • Gezamenlijke beleidslijn voor Zeeland	Wmo	7 - 8 - 9	../../2007
- Recreatie en toerisme • Nota toerisme • Nota recreatie	Gemeente-programma Economische structuur en toerisme	1	../../2007 ../../2008
- Inburgering • Beleidsplan Wet inburgering	Wet inburgering	1	21/06/2007